

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien tappamista

Hakija

Anticimex Oy / Petri Metsälä

Asia

Lupahakemus rauhoitettujen lintujen pyydystämiseen lintuverkoilla sekä talitiaisten ja varpusten tappamiseen liiketiloista kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi koko Suomen alueella.

Hakemus

Hakija hakee lupaa pyydystää rauhoitettuja lintuja lintuverkoilla ja tappaa talitiaisista (50 yksilöä per vuosi) ja varpusia (40 yksilöä per vuosi) Anticimex Oy:n sopimuskuoppa-alueiden tiloista.

Kohteet ovat elintarvikehuoneistoja ja teollisuuslaitoksia, joissa valmistetaan elintarvikkeita ja lääkepakkauksia koko Suomen alueella. Määrällisesti kohteita on tuhansia. Lupaa haetaan 15.11.2023-31.12.2026 väliselle ajalle, koska lintuongelma on jatkuva ja vuosittain toistuva. Useimmiten ongelma kuitenkin ilmenee syksyisin ja jatkuu alkutalveen asti. Kevät ja kesä on rauhallisempaa aikaa. Tilannetta selittää mm. se, että kuluvan vuoden nuoret yksilöt uteliaisuuttaan eksyvät sisätiloihin.

Lupaa haetaan kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Elintarvikehuoneissa ja elintarvike- ja lääkepakkauksia valmistavissa tehtaissa voi muodostua tuoteturvallisuusriskejä linnuista, koska talitiaisit ja varpuset voivat päästä kiinteistöjen sisätiloihin lastausovista (vaikka ovia pyritään pitämään kiinni aktiivisesti) ja ne voivat ulosteellaan, höyhenillä ja sulilla pilata elintarvikkeita sekä aiheuttaa merkittävää tautiriskiä ihmisille. Lisäksi lintujen jaloissa voi kulkeutua elintarvikkeisiin taudinaiheuttajia ja linnut pilaavat tuotteita nokkimalla niihin reikiä.

Tehtaissa ja teollisuudessa on tehty merkittäviä ennaltaehkäiseviä suojaustoimia kuten lintuverkotettu lastaustaskuja ja muita katoksia. Päivittäistavarakaupoissa on tehty vastaavia toimia ja niitä tehdään jatkuvasti lisää, erityisesti lintuinfluenssariskin takia. Lastausovien yhteyteen on asennettu lamelliverhoja ja lastaustiloja on osastoitu, etteivät linnut pääse pidemmälle kiinteistön sisätiloihin. Lintuja ei haluta päästää kauppojen tiloihin tai teollisuudessa tuotannon puolelle. Ne aiheuttavat aina tuoteturvallisuusriskejä ja merkittäviä kuluja. Talitiaisten ja varpusten kohdalla on käytetty äänitrappeja lintujen poistamiseksi kiinteistöistä. Myös rengastajat ovat auttaneet, mutta heitä on rajallinen määrä, eivätkä he pysty hallinnoimaan koko Suomen aluetta.

Lintujen poistamiseksi sisätiloista halutaan käyttää lintuverkkoja. Hakija on ornitologi ja entinen rengastaja, joten hän osaa käsitellä lintuja ja poistaa niitä verkoista. Tarkoituksena olisi kouluttaa muita Anticimex Oy:n työntekijöitä verkkojen käyttämiseen. Yrityksellä on erilaisia laatusertifikaatteja, joiden avulla koulutetaan henkilöstöä sekä ylläpidetään koulutus- ja tutkintorekisteriä. Yritys on kehittämässä koulutusohjelmaa, joka sisältäisi mm. käytännön harjoittelun valvotusti, kirjalliset ohjeet lintuverkkojen käyttöön ja lintujen kiinniottoon. Lisäksi tehtäisiin säännöllisiä tarkistuksia, joilla varmistetaan, että työ tehdään ohjeistuksen mukaan.

Linnut poistetaan ampumalla sisätiloissa lintujen ampumiseen hyväksytyllä ilmakiväärillä, jos aiemmat toimenpiteet eivät ole tuottaneet tulosta: houkuttelu ulos ulkoviehen kautta lintulajin omaa ääniatrappia käyttäen, hätistelemällä tai häkki- tai verkkopyynnillä. Ampumisen suorittaisivat voimassa olevan metsästyskortin omaavat Anticimex Oy:n työntekijät.

Lupaa haetaan kiireellisenä, koska ns. sesonkiaika on edelleen käynnissä ja poikkeusluvalla on mahdollisesti tarvetta kuluvan syksyn ja alkutalven aikana.

Määräykset, joita hakemus koskee

Talitiainen, varpunen ja pikkugarpunen ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja. Lisäksi varpunen on erittäin uhanalainen. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitetun eläinlajin tahallinen tappaminen on kielletty.

ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kiellosta luonnonsuojelulain 83 §:ssä mainituilla perusteilla. Em. pykälän mukaan kielloista voidaan poiketa, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi.

Päätös ja lupaehdot

Verkkopyyntiä saa toteuttaa ilman poikkeuslupaa eläinsuojelulain (247/1996) 14 §:n nojalla, kunhan toimijoilla on riittävä osaaminen lintujen käsittelemiseen eikä pyynnillä siten aiheuteta linnuille tarpeetonta kärsimystä.

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan tappaa ampumalla talitiaisia, varpusia ja pikkugarpusia Anticimex Oy:n sopimuskumppaneiden tiloista seuraavin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa 31.12.2026 asti koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta.
- 2 Lintujen pääsy sisätiloihin tulee pyrkiä estämään ennalta. Ennaltaehkäisevien keinojen ja karkotuskeinojen käyttöä ja kehittämistä tulee jatkaa.
- 3 Linnut tulee ensisijaisesti pyrkiä poistamaan sisätiloista elävänä esimerkiksi lintuhäkkejä ja lintuverkkoja käyttäen, aiheuttamatta niille tarpeetonta kärsimystä. Lintujen pyynti on pyrittävä aloittamaan viivytyksettä. Erityisesti lintujen pesimäaikana (toukokuu-elokuu) lintujen ampumista tulee välttää.
- 4 Ampumislupaa saa käyttää vain, mikäli ulos ohjaaminen ja elävänä pyynti ei onnistu. Tällä luvalla saa ampua yhteensä enintään 90 lintua vuodessa.
- 5 Luvan saajan on varmistuttava siitä, ettei luvan käytöstä aiheudu vaaraa ihmisille.
- 6 Mikäli ammutut linnut ovat rengastettuja, renkaat ja niiden löytöpaikka- ja aikatiedot on toimitettava postitse Luonnontieteellisen keskusmuseon rengastustoimistoon (Rengastustoimisto, PL 17, 00014 Helsingin yliopisto), tai sähköisesti rengaslöydön ilmoituslomaketta käyttäen <https://loydos.luomus.fi/forms/rengasloyto>.
- 7 Tämä päätös tai sen kopio on pidettävä mukana toimenpiteitä tehtäessä ja vaadittaessa lupa on esitettävä.
- 8 Hakija vastaa siitä, että kaikki toimenpiteisiin osallistuvat toimivat tämän luvan ehtojen mukaisesti.
- 9 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä alueellisten ELY-keskusten kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 10 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/6910/2023 varustettuna. Raportointiin käytetään päätöksen antamisen

yhteydessä toimitettua taulukkoa. Taulukon mukaisesti tulee raportoida poistettujen yksilöiden määrä lajeittain, poistomenetelmä, poistamisajankohdat ja -paikat sekä ampumistapauksen kohdalla tieto siitä, miksi lopulta on päädytty ampumiseen. Lisäksi on raportoitava lintujen sisätiloihin pääsyn estävien ennaltaehkäisevien toimenpiteiden käyttö. Raportoinnin perusteella arvioidaan toimenpiteiden vaikutusta sekä tarvetta ja edellytyksiä mahdolliseen uuteen lupaan.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja näin ollen on mahdollista poiketa luonnonsuojelulain määräyksistä kansanterveyden turvaamiseksi.

Rauhoitetuista linnuista aiheutuu elintarviketiloissa ja tehtaissa hygieni- ja terveysriski. Lintujen poistaminen ko. tiloista on perusteltua, mikäli lintujen pääsyä sisätiloihin ei ennaltaehkäisevistä toimista huolimatta onnistuta estämään. Ensisijaisesti lintu tulee ohjata pois tai poistaa elävänä käyttämällä häkkipyydyksiä tai lintuverkkoja. Mikäli lintua ei onnistuta saamaan kiinni, ei ongelmaan ole osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua kuin ampuminen. Koska ongelman ratkaisun pääpainon tulee olla ennaltaehkäisevissä toimenpiteissä ja elävänä pyydystämisessä, ampuminen on rajattu vuosittain yhteensä 90 yksilöön ja vuosittaisessa raportoinnissa velvoitetaan perustelemaan, miksi muut toimenpiteet kuin ampuminen eivät ole olleet riittäviä.

Poikkeuslupa koskee kaikkia Anticimex Oy:n sopimuskumppaneita, joita ovat tuhannet elintarvikehuoneistot ja teollisuuslaitokset eri puolilla Suomea. Lupa-aluetta ei ole ollut tarkoituksenmukaista rajata tarkemmin, sillä terveysriski voi konkretisoitua yllättäen missä tahansa kohteessa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on tarkentanut luvan koskemaan myös pikkuvarpusia (*Passer montanus*), sillä ko. lajin kanta on kasvanut Suomessa nopeasti ja sen erottaminen erittäin uhanalaisesta varpusesta voi olla haastavaa. Varpusten lajintunnistukseen on syytä kiinnittää luvan voimassaolon aikana erityistä huomiota, sillä raportointi luvan käytöstä tulee tehdä lajeittain varpunen ja pikkuvarpunen toisistaan erottaen.

Ehtojen mukainen rauhoitettujen lintujen ampuminen eivät vaaranna lajien suojelutasoa. Ensisijaisesti linnut tulee poistaa elävänä ja ammuttavien lintujen määrää on rajoitettu.

Muuta huomioitavaa

Eläinsuojelulain (247/1996) 14 §:n mukaan avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä on pyrittävä auttamaan. Ko. pykälän nojalla voidaan toteuttaa sisätiloihin päätyneiden lintujen pyytämistä lintuhäkeillä ja lintuverkoilla.

Lintuhäkkejä käytettäessä on varmistettava, että häkeissä on tarjolla vettä ja pyydykset on koettava riittävän usein (useita kertoja päivässä). Pyydys on peitettävä, kun sitä kuljetetaan linnun ollessa sisällä pyydyksessä.

Lintuverkkojen käyttäminen vaatii kokemusta lintujen käsittelemisestä, koska verkosta irrotettava lintu voi herkästi vahingoittua, eikä eläinsuojelulain 3 §:n mukaan eläimille saa aiheuttaa aiheetonta kärsimystä. Hakijalla on runsaasti kokemusta, ja hakemuksen mukaan hän on kouluttamassa myös muita Anticimex Oy:n työntekijöitä lintuverkkojen oikeaoppiseen käyttöön.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 71 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (1357/2022) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2023

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Lintujen poistaminen välittömästi on perusteltua kansanterveyden turvaamiseksi. Päätöksen myöntämishetkellä on tiedossa ainakin yksi akuutti tilanne, jossa lintua ei olla saatu poistettua Anticimex Oy:n sopimuskohteelta. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi yleistiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus
Raportointitaulukko

Tiedoksi

Päätös on annettu tiedoksi yleistiedoksiannolla.

Suoritemaksu 150 €

Tämä asiakirja VARELY/6910/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/6910/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Aalto Tapio 29.11.2023 08:59

Esittelijä Maanpää Liisa 29.11.2023 08:59